

ZAGREB / LOŠINJ 10 - 13 September 2014
EUROPEAN INTERPARLIAMENTARY CONFERENCE
CHALLENGES OF SUSTAINABLE TOURISM
Promoting Cultural Heritage and Environment Protection

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Europske međuparlamentarne konferencije

„Izazovi održivog turizma: Promocija kulturne baštine i zaštita okoliša“

Zagreb/Mali Lošinj, 10. – 13. rujna 2014.

Prva Europska međuparlamentarna konferencija „Izazovi održivog turizma: Promocija kulturne baštine i zaštita okoliša“ održana je u Zagrebu i Malom Lošinju od 10. do 13. rujna 2014. Konferencija je sazvana na inicijativu i u organizaciji Hrvatskog sabora.

Na Konferenciji su sudjelovali predsjednici i članovi odbora nadležnih za turizam nacionalnih parlamenata Austrije, Belgije, Bosne i Hercegovine, Cipra, Crne Gore, Češke, Danske, Francuske, Grčke, Hrvatske, Irske, Italije, Malte, Maroka, Portugala, Rumunjske, Slovačke, Slovenije, Srbije, Velike Britanije i Turske, diplomatski predstavnici Bugarske, Litve, Mađarske, Makedonije, Njemačke i Poljske, te predstavnici Europskog parlamenta, Europske komisije, Svjetske turističke organizacije, drugih međunarodnih turističkih organizacija te stručnjaci s područja zaštite okoliša i kulturne baštine.

Odbor za turizam Hrvatskoga sabora ovu je inicijativu pokrenuo neposredno nakon ulaska Republike Hrvatske u članstvo EU u srpnju 2013. godine, što je pozdravljeno i prihvaćeno od niza drugih nacionalnih parlamenata u Europi.

Predsjedatelj Konferencije bio je g. Goran Beus Richembergh, predsjednik Odbora za turizam Hrvatskoga sabora, a supredsjedatelj g. Ettore Guglielmo Epifani, predsjednik Odbora za proizvodnju, trgovinu i turizam Zastupničkog doma Parlamenta Talijanske Republike.

Prvi dio Konferencije 10. i 11. rujna 2014. održao se u Hrvatskom saboru u Zagrebu, a drugi dio Konferencije 12. rujna u Malom Lošinju.

Službenom otvaranju Konferencije, koju je otvorio g. Josip Leko, predsjednik Hrvatskog sabora, prisustvovali su i potpredsjednici Hrvatskog sabora, prva potpredsjednica Vlade RH i ministrica vanjskih i europskih poslova RH, ministar turizma RH, ministrica kulture RH, zamjenik ministra zaštite okoliša i prirode RH i predsjednik Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskog sabora.

Osnovni cilj prve Europske međuparlamentarne konferencije o održivom turizmu bio je unapređenje suradnje zemalja članica EU-a i susjednih zemalja razmjenom iskustava i informacija o legislativnoj praksi. Konferencija je također trebala naglasiti ulogu turizma u razvoju nacionalnih ekonomija, potrebi stalnoga jačanja koncepta održivoga turizma kao i

ZAGREB / LOŠINJ 10 - 13 September 2014
EUROPEAN INTERPARLIAMENTARY CONFERENCE
CHALLENGES OF SUSTAINABLE TOURISM
Promoting Cultural Heritage and Environment Protection

afirmaciju konkretne prakse u odgovornom korištenju kulturne baštine i zaštite okoliša kao dijelovima tog koncepta.

Hrvatska je, kao organizator i domaćin Konferencije, predstavila nekoliko primjera dobre prakse na otoku Lošinju: projekt izgradnje muzeja Apoksiomena i rad Instituta Plavi svijet, koji ima za cilj zaštitu ugroženih morskih vrsta i okupljanje mladih znanstvenika po pitanju zaštite okoliša. Otok Lošinj je predstavljen i kao destinacija zdravstvenog i kulturnog turizma.

Namjera Hrvatskog sabora kao organizatora bila je da Konferencija preraste u parlamentarni skup koji će na godišnjoj razini okupljati parlamentarce svih država članica EU-a kako bi se dao još snažniji naglasak zajedničkoj europskoj turističkoj razvojnoj politici, obzirom da turizam u velikom broju europskih zemalja predstavlja važan pokretač gospodarskog razvoja i generira značajan udio u BDP-u. Tu je inicijativu prihvatilo i preuzelo grčko parlamentarno izaslanstvo koje je na samome kraju Konferencije objavilo da će Parlament Helenske Republike biti domaćin i organizator druge Europske konferencije o održivom turizmu 2015. godine.

U izlaganjima i raspravama na Konferenciji posebno je istaknuto sljedeće:

- Turizam danas predstavlja sintezu različitih gospodarskih grana kao intersektorska industrija i način života mnogih ljudi, bitno obilježen i uvjetovan procesima globalizacije. Pored ICT sektora, to je jedna od najbrže rastućih industrija u svijetu i jedan od važnih izvora prihoda mnogih zemalja.
- Turizam je davno prestao biti povlastica elite koja putujući traži raznolikost, a postao je mogućnost ispunjenja prava svakog čovjeka na slobodu kretanja, dajući mu mogućnost da nauči puno više o drugim kulturama, civilizacijama i običajima, da ih bolje poznaje i više poštuje.
- Europske zemlje imaju različita iskustva u razvoju turizma. Dok su neke države i regije na tom putu naišle na brojne izazove koji su doveli do prekomjerne urbanizacije, iscrpljivanja resursa, ugrožavanja kulturne, napose graditeljske baštine, zagađenja okoliša i poremećaja sustava bioraznolikosti, neke druge su na vrijeme počele primjenjivati načela i standarde održivoga razvoja te počele ostvarivati dugoročnu korist od uravnoteženog društvenoga razvoja.
- Interdisciplinarni, međusektorski karakter turizma nudi široku lepezu tema kojima se bave poduzetnički, akademski i upravljački sektori. Održivim turizmom bave se

ZAGREB / LOŠINJ 10 - 13 September 2014
EUROPEAN INTERPARLIAMENTARY CONFERENCE
CHALLENGES OF SUSTAINABLE TOURISM
Promoting Cultural Heritage and Environment Protection

različita tijela EU-a te on ulazi u područja koja Strategija 2020 promiče kao glavne inicijative (učinkovito korištenje resursa, inovacije, mladi, digitalna agenda, radna mjesta ...). Na temelju trenutnog širenja praksi održivog turizma i s tim povezanih ciljeva EU-a, sudionici Konferencije su osjetili da je potrebna svojevrsna koordinacija u svrhu distribuiranja znanja i veće učinkovitosti politika u postizanju “pametnog, održivog, inkluzivnog rasta”.

- Odgovoran pristup svih dionika razvoja turizma, u smislu poštivanja načela održivog turizma, može pridonijeti izlasku europskih zemalja iz recesije te povratku kako Europske unije tako i njenoga okruženja održivom gospodarskom rastu i društvenom prosperitetu.
- Kreatori nacionalnih razvojnih politika u EU, a među njima i parlamenti koji postavljaju legislativne okvire, ne koriste u dovoljnoj mjeri mogućnosti sinergijskoga djelovanja koje omogućava Lisabonski sporazum. Njihova suradnja i usklađivanje prakse mogli bi otvoriti nove perspektive nositeljima razvojnih projekata u predstavljanju Europe kao jedinstvene destinacije na ostalim tržištima.
- Ideja održavanja međuparlamentarnih konferencija važan je alat u koordiniranju razvojnih politika država Europske unije kao jedinstvenoga tržišta te njenog okruženja, osobito kad je riječ o zemljama kandidatkinjama i zemljama koje razvijaju svoju europsku perspektivu.
- Uvođenjem suvremenog institucionalnog okvira, poticanjem poduzetništva u turizmu, razvojem ljudskih resursa i olakšavanjem birokratskih procedura osigurava se mogućnost unapređenja kvalitete turističkog proizvoda.
- Briga o okolišu, njegovanje lokalnih tradicija, organski uzgoj poljoprivrednih kultura i regionalno povezivanje turističke ponude podloga su za kombinirano stvaranje radnih mjesta, održivi život, zaštitu okoliša, prihvatljivu kultivaciju lokalnih tradicija i krajobraza. Održivi turizam ne samo da razvija sektor već razvija i lokalne ljude i njihovu imovinu na održiv način, potiče ekorazvoj, ekopoljoprivredu, ribarstvo, održava živima ruralna područja, odžava i čuva okoliš i baštinu.
- Održivi turizam može i treba negativne učinke razvoja turizma na zajednicu i okoliš svesti na minimum kako bi povoljno utjecao na lokalno gospodarstvo, zaštitu prirode i afirmaciju kulturne baštine te kako bi povećao kvalitetu života domaćih ljudi i posjetitelja. Donošenje dobrih zakona je temelj za održivi turizam.

ZAGREB / LOŠINJ 10 - 13 September 2014
EUROPEAN INTERPARLIAMENTARY CONFERENCE
CHALLENGES OF SUSTAINABLE TOURISM
Promoting Cultural Heritage and Environment Protection

Na temelju provedenih rasprava predstavnika nacionalnih parlamenata i stručnjaka s područja zaštite kulturne baštine i okoliša te predstavnika međunarodnih organizacija Predsjedništvo Konferencije ističe sljedeće

ZAKLJUČKE I PREPORUKE:

I.

Europske zemlje, uz poštivanje svih posebnosti i na tragu dosadašnjih različitih iskustava, mogu još uspješnije razvijati turizam na osnovi zajedničkih ili usklađenih politika, prekograničnih projekata i regionalnih inicijativa s ciljevima postizanja održivog turizma, ali i održivog razvoja u cjelini.

II.

Udruživanje znanja, obrazovanje i razmjena stručnjaka, aktivna razmjena iskustava te usklađivanje legislativnih inicijativa za stvaranje europskih standarda očuvanja i zaštite kulturne baštine i okoliša dugoročno mogu pomoći unapređenju europske prakse, kako na stručnoj tako i na političkoj razini. Aktivno uključivanje europskih institucija u taj proces pokazuje se važnim za njegovu budućnost.

III.

Odnos turizma prema okolišu i kulturnoj baštini, redefiniranje održivosti razvoja te značenje održivog i odgovornog turizma za ukupni razvoj glavne su točke na koje bi se trebalo fokusirati u promišljanju razvojnih politika i strategija u turizmu. Njegovanje i promocija baštine (prirodne, tradicijske, gastronomske, jezične, povijesne, graditeljske, kulturne itd.) prostor su za pokretanje novih i odgovornih poduzetničkih inicijativa, čijim bi se provođenjem stvorile mogućnosti za otvaranje novih radnih mjesta, osobito za zapošljavanje mladih ljudi različitih profesija koji bi svojim znanjem tumačili i štitili baštinu.

IV.

Preporuča se nacionalnim parlamentima i vladama da u svome djelovanju i legislativnim inicijativama imaju u vidu veliku važnost jačanja međusektorske suradnje turizma i kulture.

ZAGREB / LOŠINJ 10 - 13 September 2014
EUROPEAN INTERPARLIAMENTARY CONFERENCE
CHALLENGES OF SUSTAINABLE TOURISM
Promoting Cultural Heritage and Environment Protection

Turizam može pridonijeti stvaranju radnih mjesta, ali ne može samostalno djelovati bez kontinuirane i odgovorne brige za kulturne vrijednosti i baštinu u destinaciji. Turizam može pridonijeti kulturi na razne načine, a jedan od njih je turistička prezentacija kulturnog nasljeđa, posebno na mjestima koja su proglašena mjestima svjetske baštine na listi UNESCO-a. S druge, pak, strane i kultura može pridonijeti turizmu razvojem novog oblika turističke ponude, kulturnih ruta ili digitalizacijom kulturnog nasljeđa u obliku turističkih proizvoda. UNWTO i UNESCO već su krenuli u tom smjeru, potpisavši 2013. godine Memorandum o razumijevanju, čime su se obvezali kako će zajednički djelovati nacionalnim, regionalnim i globalnim inicijativama u područjima održivog turizma i očuvanja prirodne i kulturne baštine.

V.

U mnogim zemljama mediteranskog pojasa sa sve većim zahtjevima i koncentracijom turista dolazi i do sve većih negativnih pojava u obalnim zonama. To su u prvom redu promjene krajobraza, zagađenja vode te prevelika iskorištavanja prirodnih bogatstava. Kako bi se to spriječilo, preporuča se primijeniti integralno upravljanje obalnim zonama, udružujući napore i kapacitete regionalnih i lokalnih zajednica te koordinirajući planove razvoja turizma, prostornog planiranja i zaštite okoliša. U tome smislu Konferencija ističe važnost primjene 7. protokola Barcelonske konvencije iz 2008. godine koja se posebno bavi integriranim procesom upravljanja obalnim zonama Mediterana i sadrži smjernice i preporuke važne za zaštitu i održivi razvoj priobalja.

VI.

Konferencija skreće pozornost svim odgovornim nacionalnim, regionalnim i lokalnim administracijama na veliku važnost provođenja integralne politike koja stvara uvjete za jačanje potencijala „plavog gospodarstva“. Dijelovi „plavog gospodarstva“, kao što su turizam, energetika, ribarstvo, brodogradnja i transport, zapošljavaju, prema podacima iz 2012. oko 5,4 milijuna ljudi, s tendencijom rasta na 7 milijuna radnih mjesta do 2020. godine. U tome treba vidjeti priliku za razvoj u cjelini.

VII.

U razvoju turizma osobitu važnost ima regionalna suradnja. Neke od koristi članstva u Europskoj uniji su lakši pristup EU fondovima i zajedničkom tržištu. U tome smislu svim

ZAGREB / LOŠINJ 10 - 13 September 2014
EUROPEAN INTERPARLIAMENTARY CONFERENCE
CHALLENGES OF SUSTAINABLE TOURISM
Promoting Cultural Heritage and Environment Protection

državama članicama preporuča se poduzeti napore koji će omogućiti maksimalnu iskorištenost osiguranih sredstava, a zemljama koje su u postupku pregovora o članstvu u EU preporuča se pravovremena priprema za korištenje tih razvojnih mogućnosti.

VIII.

Visoki standardi zaštite okoliša i prirode ne smiju biti zapreka za razvoj turizma, razlog narušavanja kvalitete života, niti izlika administracijama u otežavanju razvoja poduzetništva. Oni moraju biti osnova za proaktivnu politiku održivog i odgovornog razvoja na korist i u interesu lokalnog stanovništva. Inicijativa za održivi razvoj očekuje se prije svega s lokalne razine jer lokalne zajednice najbolje prepoznaju kako mogućnosti razvoja tako i potencijalne negativne utjecaje nekontroliranog razvoja turističke infrastrukture i sadržaja.

IX.

Uvažavajući utjecaj i posljedice klimatskih promjena, koje posljednjih godina stvaraju nepredvidive vremenske situacije i ugrožavaju sezonsku turističku ponudu, Konferencija preporuča svim akterima u turizmu da potiču raznolikost ponude turističkih proizvoda i usluga razvojem posebnih ili specifičnih oblika turizma koji nisu sezonskoga već cjelogodišnjega karaktera. U tome smislu preporuča se osloniti na pozitivnu praksu onih zemalja koje uvode inovacije u koncept upravljanja destinacijom koje zagovara i Svjetska turistička organizacija (UNWTO).

Za Predsjedništvo Konferencije:

Goran Beus Richembergh

Predsjednik Odbora za turizam Hrvatskog sabora